

19. augustā latvieši, lietuvieši un igauņi Adelaidē pieminēja Baltijas ceļu. Jau otro gadu, tāpat kā tālajā 1989. gada 23. augustā, trīs Baltijas valstis sadēvēs rokās, tā šoreiz stāvēja plecu pie pleca kopīgā koncertā. Foto: I. Ostrovska.

Britu un Latvijas ārlietu ministri Rīgā apspriež arī cīņu pret Krievijas propagandu

Latvijas un Apvienotās Karalistes ārlietu ministri Edgars Rinkēvičs un Džeremij Hants (Jeremy Hunt). Foto: mfa.gov.lv

Cīņa pret Krievijas propagandu bija viens no galvenajiem tematiem Lielbritānijas ārlietu ministra Džeremija Hanta vizītes laikā Latvijā. Lielbritānijā ir reģistrēti vairāki Krievijas televīzijas kanāli, kas ir skatāmi Latvijā, tostarp "NTV Mir Baltic" un "Ren TV". Latvijas elektronisko mediju uzraugs Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) pie britu kolēģiem ir vērsies ar vēstuli, lūdzot kanālus īpaši pieskatīt Saeimas priekšvēlēšanu periodā.

Lielbritānijas attiecības ar Krieviju šogad saasināja Sergeja Skripaļa indēšanas skandāls. Tam sekoja britu mediju

regulatora OFCOM vērsšanās pret Kremļa finansēto televīzijas kanālu "Russia Today" par informācijas sagrozīšanu. Krievijas propaganda bija arī viens no tematiem Lielbritānijas ārlietu ministra Džeremija Hanta vizītes laikā Latvijā. "Mēs arī atkārtoti pārrunājām jautājumu par sadarbību starp NEPLP un britu attiecīgo regulatoru OFCOM. Kā jūs zināt, vairāki Krievijas televīzijas kanāli ir reģistrēti Lielbritānijā. Mēs redzam, ka šī sadarbība veidojas pozitīvi, bet mēs redzam, ka vēl ir atsevišķi jautājumi, par kuriem ir jāvienojas," sacīja ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs ("Vienotība").

Ja tiek konstatēti pārkāpumi Latvijā retranslētajos kanālos, kas ir reģistrēti Lielbritānijā, par sodiem jālemj Lielbritānijas pusei. To kā iemeslu gausajai cīņai pret Krievijas propagandu vairākkārt minējusi Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome. Tomēr šogad pēc NEPLP sūdzības britu regulators ierosinājis lietu par Skripaļa indēšanas atspoguļojumu kanālā "NTV Mir Baltic". "Pēdējā gada laikā ir viens gadījums, kur Lielbritānija ir uzsākusi šo pārkāpuma lietu par satura veidošanu, iespējams, nepietiekami precīzi atainotu informāciju, tādējādi maldinot auditoriju un sabiedrību kopumā," sacīja NEPLP locekle Aurēlija Ieva Druviete.

Savukārt aprīlī NEPLP vērsās gan Lielbritānijas, gan Zviedrijas mediju regulatorā, aicinot abas iestādes uzraudzīt, vai Latvijā redzamajos kanālos nenotiek priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumi. "Mēs, slēdzot līgumus un izdodot retranslācijas atļaujas, līgumos ietveram šo normu, ka šajā laika periodā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta," sacīja Druviete. Lielbritānijas izstāšanās no Eiropas Savienības var ietekmēt arī šajā valstī licencētos Krievijas televīzijas kanālus. Lai izplatītu saturu Eiropas Savienībā, tiem, visdrīzāk, nāksies pārcelties uz kādu Eiropas Savienības dalībvalsti.

lsm.lv

Augusts – mēs to piedzīvojām!

Ir atkal augusta mēneša otrā puse un, kā katru gadu, šīs dienas manī rosina pārdomas par samērā neseno vēsturi, kuŗu mēs daudzi piedzīvojām. Cērtību, uztraukumu un uzdrīkstēšanās dienas. Ir vienlaikus ironiski un likumsakarīgi, ka divas Latvijai tik vēsturiski un politiski nozīmīgas dienas iekrīt vienā nedēļā. 23. augusts trimdas baltiešiem saistās ne tikai ar skumjām par "iztirgotajām" valstīm, bet tā bija diena, kas aicināja aktivizēties, pasaulei paust savu nostāju un atgādināt par pāridarījumu.

Ja šodien latviešiem pajautātu, ar ko saistās 23. augusts, liela daļa varētu atbildēt – Baltijas ceļš. Iespējams, ka atbildētājs tomēr lāga nezinātu, kas bija 1939. gada 23. augusts un, kādēļ šī diena tieši 1989. gadā bija tik nozīmīga. Skaidrs, ka Atmosdas kustība jau vairākus gadus bija pieaugusi spēkā, taču pirmo skaļo atbalsi starptautiskajos medijos un politiķu prātos bija plaši izskanošais Baltijas ceļš, atzīmējot Molotova-Ribentropa slepeno paktu un skaidri paužot Baltijas tautu nepārprotami vienotās alkas atgriezties brīvo un neatkarīgo valstu vidū. Atceros ar kādu bijību un apbrīnu mani austrāliešu kolēģi un draugi izteicās par iespaidīgo cilvēku ķēdi, kad 1989. gada 23. augustā plkst. 19.00, apmēram 2 miljoni baltiešu, sadēvēs rokās, vismaz 15 minūtes izveidoja apmēram 600 km garo dzīvo ķēdi, kas savienoja Baltijas valstu galvaspilsētas. Šī nevardarbīgā protesta akcija panāca lielu starptautisku publicitāti un rezonansi visu trīs valstu kopējai cīņai. Tas deva grūdienu demokrātiskām kustībām arī citviet pasaulē, bija pozitīvs piemērs citu valstu neatkarības atjaunošanas centieniem, arī Vācijas atkalvienošanās procesam. Latvijas izveidotajā interneta lapā par Baltijas ceļa vēsturi lasām, ka Berlīnē, Ņevingradā, Maskavā, Melburnā, Štokholmā, Tbilisi, Toronto un citviet pasaulē notika solidaritātes apliecinājuma mītiņi Baltijas ceļa atbalstam. Jā, arī Melburnā. Kā jau katru gadu, Viktorijas baltiešu padome rīkoja protesta gājienu pa Melburnas galvenajām ielām, taču togad tā beidzās pie Viktorijas parlamenta, kur uz kāpnēm baltieši sadēvēs rokās un dziedāja, lai izradītu savu vienotību un atbalstu Baltijā notiekošajam. Baltijas ceļa lielākais panākums bija PSRS piekāšanās Baltijas valstu iedzīvotāju kopējā protesta priekšā, atzīstot

pagātnes noziegumus. PSRS atzina Molotova-Ribentropa pakta eksistenci un pasludināja to par spēkā neesošu. Tas kļuva par vienu no būtiskākajiem soļiem ceļā uz neatkarīgu valstu atjaunošanu Baltijā.

Tomēr, lai gan 1989. gada 23. augusts bija spilgtākais protests, atziņa un informācija par vēsturiskajām netaisnībām neatnāca pēkšņi. Jau vairākus gadus Baltijā bija notikušas protesta akcijas pret Baltijas valstu okupāciju. 1986. gada 14. jūnijā notika 1941. gada deportāciju upuru atceres diena Rīgā pie Brīvības pieminekļa. Pēc tās Baltijas valstu bijušie politiešdzītāji vienotās par kopīgu piemiņas akciju 23. augustā visās trijās Baltijas republikās. 1987. gada 23. augustā notika mītiņi Viļņā, Rīgā un Tallinā, kur katrā piedalījās vairāki tūkstoši cilvēku. Tallinā notikušais mītiņš bija mierīgs, taču Rīgā un Viļņā izcēlās asas sadursmes ar miliciju, kuru laikā tika aizturēti vairāki simti cilvēku. 1988. gada 23. augustā piemiņas akcijas notika jau nacionālo kustību vadībā un pulcēja daudzus desmitus tūkstošus cilvēku. Skaidri atceros, kad Austrālijas televīzijas ziņu raidījumā, kā "vienu no" ziņu sižetiem atspoguļoja 1988. gada piemiņas akciju (jeb demonstrāciju) – tas jau bija norādījums, ka Baltijas valstu neatkarības centieni gūst aizvien pārliecinošāku starptautisku uzmanību.

Bet mūsdienu vēsturē iezīmējas vēl viena Latvijai nozīmīga augusta diena. 1991. gada 21. augustā Latvijas Republikas Augstākā Padome pieņēma konstitucionālo likumu Par Latvijas Republikas valstisko statusu un līdz ar to beidzās 1990. gada 4. maijā pieņemtajai deklarācijai Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu noteiktā pārejas perioda valstiskās neatkarības atjaunošanā. Tās bija dienas, kad trimdas baltieši, aizturētu elpu, gaidīja, kas būs tālāk. Šīs bija dienas, kad notika neveiksmīgais valsts apvērsuma mēģinājums Padomju Savienībā. No 19. līdz 21. augustam PSRS prezidents Mihails Gorbačovs atradās mājās arestā un pučisti (Valsts ārkārtas stāvokļa komiteja) centās izbeigt viņa uzsāktu valsts demokratizācijas procesu, kā arī nepieļaut Savienības līguma, kas paredzēja reformēt Padomju Savienību, parakstīšanu. Trīs dienas starptautiskie mediji centās noskaidrot, kas notiek (Turpinājums 8. lpp.)